

Viết về Cẩm Nhung

Nguyễn Sa

Trong niên khoá 1955-56 tôi dạy học môn triết ở Chu Văn An, với tư cách giáo sư dạy giờ, hiểu nôm na là tháng dạy bao nhiêu giờ được trả lương bấy nhiêu giờ, cũng có thể hiểu công việc làm này có tính cách bán thời gian.

Tôi bắt đầu làm việc ở Chu Văn An vào đầu năm Dương Lịch, tức là giữa niên khoá. Niên khoá 1957-1958, tôi cũng vẫn phục vụ tại trường Trung Học này với tư cách giáo sư dạy giờ, trường học vẫn do cụ Vũ Ngô Xán làm Hiệu trưởng, tuy gọi là dạy triết, nhưng tôi chỉ dạy có hai môn luận lý học và đạo đức học trong hai niên khoá đầu tiên đó. Tổng số giờ của tôi ở Chu Văn An, năm đầu chỉ có 6 giờ một tuần, năm sau số giờ được tăng lên 12 giờ. Tuy nhiên tôi phải làm việc, kể từ năm thứ hai này, mỗi lúc một nhiều giờ hơn vì dạy học thêm ở các tư thực và mở lớp riêng về triết, dạy ba môn luận lý học, đạo đức học và tâm lý học, luận lý và đạo đức chung cho hai ban A và B lớp Tú Tài 2, tức là ban Khoa học thực nghiệm và ban Toán, tâm lý cho riêng ban A, không có siêu hình học vì môn này chỉ có ban văn chương mới học và sĩ số của ban này thường thưa vắng, không đủ để mở lớp.

Tại các trường Pasteur và Đông Tây Học Đường do cụ Cấn Văn Tố làm Hiệu trưởng, trường Văn Lang của cụ Ngô Duy Cầu, trường Nguyễn Bá Tông do linh mục Nguyễn Quang Lãm làm Hiệu trưởng, mỗi nơi tôi dạy những môn khác biệt, khi thì Pháp văn, khi thì Việt văn, không có dạy triết vì tư thực thời điểm cuối thập niên năm mươi chưa có lớp 12, học sinh thi đậu tú tài 1, cả thi viết lẫn vấn đáp, đều đương nhiên được nhận vào trường công. Càng lúc công việc càng bận bịu hơn nhưng thời gian giờ dạy ít hay thời gian dạy nhiều hơn, ra khỏi lớp học là tôi chạy về gặp Mai Thảo.

Những ngày có nửa buổi trống chúng tôi gặp nhau nửa buổi. Những ngày trống nguyên ngày, tôi đến đường Ký Con từ sáng sớm, đập rầm rầm vào cửa sắt đánh thức Mai Thảo dậy. Bọn tôi giọng ngái ngủ nói “Nguyễn Sa, biết rồi, biết rồi nói đây đây!” để ngăn chặn tôi tiếp tục thi triển khả năng làm thành những tiếng động trên khung cửa sắt kéo, đóng chặt và có khoá kỹ. Có buổi sáng tôi đập cửa, Mai Thảo giọng vẫn còn ngái ngủ nói “tôi dậy rồi ông ơi, cửa mở ông vào đi!”, tôi vào Mai Thảo tìm kiếm lung lao, rồi cười khà khà nói xong rồi, thấy rồi, mất cái bài này thì hồng hết. Chủ nhiệm Sáng Tạo giấy tờ bài bản không phải lúc nào cũng được xếp trật tự, tầng sáng tỉnh giấc nhớ đến truyện ngắn đầu tay của Thảo Trường gửi tới, mấy hôm trước đọc thấy hay quá, nhưng không biết để đâu.

Chúng tôi ra La Pagode, Mai Thảo đưa cho tôi đọc truyện ngắn đầu tay của Thảo Trường, tôi vừa đọc vừa nghe Mai Thảo hỏi “được không, được không?” Khám phá được ngòi bút mới là niềm vui lớn của chủ nhiệm Mai Thảo. Và anh có để nhiều công khó trong công việc làm quan trọng này, những công việc đã mang tới được cho độc giả những ngòi bút tài ba buổi đầu đời, những Thảo Trường, Dương Nghiễm Mậu, Ngụy Ngữ, Tô Thùy Yên, Cung Trầm Tưởng v...v...

Buổi chiều, tan trường, không có lớp tối, tôi bay về Sáng Tạo ngay, là đương nhiên. Trên chiếc xe Austin, chúng tôi bay lượn vòng vèo. Ở Nguyễn Huệ. Ở Trần Hưng Đạo. Những đại lộ. Mai Thảo cũng không quên lượn vòng khi xe tới ngôi nhà gần bờ sông Sài Gòn. Anh lái cho xe đi quá mục tiêu rồi mới vòng đầu xe dừng lại trước ngôi nhà. Chúng tôi ngồi trong gian phòng khách nhỏ, người thiếu nữ khuôn mặt đã trang điểm, đôi mắt rất đen và rất to, phần nền và phần hồng đều mỏng, nói với tôi “chào anh”, nói với Mai Thảo “chờ em”.

Mai Thảo giới thiệu, người thiếu nữ và tôi có thêm cơ hội làm những cử chỉ lịch sự. Nàng mau chóng đi ra phía sau bức bình phong, không phải là bức tứ bình có những khoảng không gian ngăn cách mai lan trúc cúc, chỉ là bình phong hình chữ nhật chiều ngang lớn hơn chiều cao, phía ngang kín bưng, ngoại trừ hai phía đầu và chân không được che kín. Người thiếu nữ đã đứng vào sau bình phong cười với chúng tôi. Thân mình nàng được che khuất, phía trên ngang tầm vai, phía dưới tới đầu gối. Nàng cũng khởi đầu nói những câu chuyện thông thường với Mai Thảo, “em tưởng anh quên”, tay chơi cười nhếch mép nói “quên thế nào được”, thiếu nữ nói tiếp, Mai Thảo chỉ nhếch mép. Thiếu nữ nghiêng đầu nhìn xuống phía dưới. Tôi nhìn theo đường nhìn của nàng, tôi nhìn thấy hai

ông chân của thiếu nữ, thấy nàng làm động tác chân đá đá đẩy ra chiếc quần đã rút xuống. Nàng có di chuyển thể đứng một bước nhỏ, để cho chiếc quần đi ra khỏi vương vịu. Chiếc quần dài rút xuống trước, trước quần ngắn hơn nhiều, màu sắc cũng nổi bật hơn nhiều rút xuống sau. Thiếu nữ nhìn tôi cười có nét e thẹn, tôi cười đáp lại, có phần ngượng ngùng. Mai Thảo dường như không chú ý, anh tiếp tục hút thuốc nhìn khói bay lên chậm và tan loãng còn chậm hơn trong gian phòng nhỏ đóng kín. Khi bàn tay của người con gái để lên trên bình phong tôi ghi nhận ngay trên đó đã có để sẵn quần áo, có một chiếc quần dài, màu đen trông loang loáng, chắc sa tanh, càng lấp lánh khi phản chiếu ánh đèn, một chiếc quần ngắn hơn, màu sắc tươi mát hơn, và chiếc áo dài lụa màu nâu gụ có thêu bông. Người con gái lấy xuống chiếc quần ngắn trước, rồi quần dài, đoan cởi ra chiếc áo cánh, lấy chiếc áo dài nâu thêu bông.

Chúng tôi đi, thiếu nữ ngồi kế bên Mai Thảo trên băng trên, lần đó, nhiều lần khác nàng ngồi băng sau, tôi ngồi kế bên Mai Thảo. Câu hỏi mình đi đâu của tôi khi được nêu lên mỗi lần có những câu trả lời khác nhau. Tôi không hỏi đi đâu từ trước, đi đâu thì đi, lên xe hỏi han thế thôi, không có định kiến. Câu trả lời thường đến từ phía người con gái.

- Cho em vào Arc en Ciel!
- Cho em đi đâu cũng được!
- Hỏi bác tài!

Vào Arc en Ciel những hôm nàng đi làm, "em đi chơi với chúng mình" là câu trả lời đến từ Mai Thảo những lần khởi hành khác. Mai Thảo lái xe chừng mực hơn mỗi khi có phụ nữ. Anh chỉ bay bướm nhẹ nhàng khi xe để pa và khi dừng lại.

.....

Những lần chót tôi gặp lại người phụ nữ ấy, Mai Thảo dừng xe có phần gấp gáp, không có nét bay bướm nào. Anh đang phóng nhanh bỗng thẳng kết, tấp xe vào lề, đậu xe bên phía tay mặt đường Pasteur. Mai Thảo ra khỏi xe không một lời giải thích. Tôi không hỏi, xuống theo ngay, linh cảm có chuyện gì khác lạ. Chúng tôi băng qua con lộ xe chạy một chiều vun vút. Mai Thảo dừng lại trước một người hành khất, một người phụ nữ, móc trong túi ra một nắm giấy bạc, anh chuyển nắm giấy bạc sang tay kia, tìm kiếm thêm, tôi không nhận ra người hành khất là ai, chỉ thấy mặt loang lổ những vết chấy nổi lên những mảng thịt nửa đỏ nửa tím sậm, dị dạng, hai mắt vết chấy càng rõ, lòng trắng và lòng đen bị hủy hoại lổn nhổn. Bàn tôi bỏ nắm tiền vào chậu bằng nhôm, những tờ giấy chạm vào tay người đàn bà hành khất, dường như nàng biết ngay người cho tiền là ai, sự va chạm của bàn tay vào những tờ giấy bạc cho nàng biết ngay là ai, ai có thể cho nàng nhiều tờ giấy bạc như thế, nàng ngẩng mặt lên gọi "anh", Mai Thảo vỗ nhẹ vào bàn tay nàng có tiếng nói an ủi bằng xúc giác, không có âm thanh nào được phát lên.

Tôi muốn nói lên tên người đàn bà hành khất. Tôi chưa kịp nói Mai Thảo kéo tôi băng qua đường. Tôi ngồi vào trong xe, nói lên ngay tên nàng. Mai Thảo gật đầu. Cẩm Nhung. Tên người vũ nữ thay quần áo sau tấm bình phong mỗi lần Mai Thảo và tôi đến đón nàng đi làm hay đi ăn, đi ra Pointe des Blagueurs hóng mát. Cẩm Nhung bị tạt át xít trong một trận đòn ghen có sức mạnh của tiền hô hậu ủng, có sự tàn bạo mới của thế kỷ khoa học.

Tôi nhìn bạn tôi ngậm ngùi:

- Cẩm Nhung!

Mai Thảo nhìn về phía trước mặt, như nói một mình, rất khẽ:

- Nhung đấy!